
Nye spesialister

NYE SPESIALISTER

Behandling av hypertensiv nyresykdom

Fra USA kommer en studie over tre ulike regimer for å behandle blodtrykk ved hypertensiv nyresykdom (JAMA 2002; 288: 2421 – 31). Forfatterne sammenliknet effekten av en betablokker, en kalsiumantagonist og en angiotensinkonvertasehemmer (ACE-hemmer). Samtidig målte de effekten av å nå to ulike blodtrykksnivåer (gjennomsnittlig 92 eller 102 – 107 mm Hg). ACE-hemmere hadde en noe bedre effekt på graden av forverring i glomerulær filtrasjonshastighet (GFR). Derimot var det ingen signifikant forskjell mellom de to blodtrykksgruppene. Alle de 1 094 deltakerne i studien var afroamerikanere.

Cannabis og depresjon

Bruk av cannabis hos unge øker risikoen for å utvikle depresjon (BMJ 2002; 325: 1195 – 8). Ifølge en australsk undersøkelse med 1 600 ungdommer gjelder dette særlig for jenter. Sammenhengen mellom bruk av cannabis og senere utvikling av depresjon var uavhengig av røyking, alkoholkonsum og familiebakgrunn. Å være deprimentert økte derimot ikke sannsynligheten for at man senere kom til å bruke cannabis.

Nytt alternativ ved nyretransplantasjon?

Pasienter som er nyretransplantert behandles vanligvis med en kombinasjon av kortikosteroider og kalsineurinhemmere (Lancet 2002; 360: 1662 – 4). Behandlingen er livslang, og medfører økt risiko for blant annet infeksjoner, kreft og osteoporose. I en pilotstudie med 12 pasienter fikk alle polyklonalt antithymocyt-globulin i tiden omkring operasjonen. Denne behandlingen reduserer antall T-celler. Etterpå fikk pasientene sirolimus, et medikament som hemmer signaler fra interleukin-2-reseptorene. Samtlige pasienter oppnådde god nyrefunksjon, og hadde ikke behov for annen type immunsuppresjon i tiden rett etter transplantasjonen.

Ingen effekt av røykereduksjon

Ifølge en dansk undersøkelse fører ikke reduksjon i antall sigaretter til færre dødsfall (Am J Epidemiol 2002; 156: 994 – 1001). Nesten 20 000 personer ble fulgt i gjennomsnitt 15,5 år. Blant storrøykere (mer enn 15 sigaretter per dag) som minst halverte sigarettkonsumet, var dødeligheten like høy som hos dem som fortsatte å røyke like mye (hasardratio 1,02). Det samme gjaldt for tilfeller av hjerte- og karsykdommer, og for tobakksrelatert kreft. Studien bekreftet at røykeslutt reduserte risikoen for alle disse endepunktene.

Lovende forsøk med herpesvaksine

Uprøving av en profylaktisk vaksine mot herpes simplex type-2 har vist gode resultater hos kvinner som er seronegative for både herpes simplex type-1 og -2 (N Engl J Med 2002; 347: 1652 – 61). To randomiserte, dobbeltblinde undersøkelser med bruk av en vaksine basert på glykoprotein D ble utført blant folk med seksualpartnere med herpes simplex type-2. I den ene studien var de undersøkte seronegative mot herpes simplex virus type-1 og -2, mens de i den andre hadde alle typer serologisk status. Virkningen av vaksinen i den første gruppen var 38 %, mens den blant kvinner i den andre gruppen var 42 %. Videre analyser viste at vaksinen ikke hadde virkning på kvinner som var seropositive til herpes simplex type-1 og seronegative til herpes simplex type-2, eller blant menn.

Selvmondsrisiko varer i mange år

Risikoen for å begå selvmord blant mennesker som har forsøkt å ta livet av seg, er like sterk i 20 år etter forsøket (BMJ 2002; 325: 1125 – 6). Forskere har sporet opp data på 140 pasienter som hadde vært innlagt etter selvmordsforsøk i slutten av 1970-årene. I perioden 1977-2000 døde 25 (18 %) av de 140. Tre dødsfall skyldtes selvmord, ni var kategorisert som mulige selvmord og fem skyldtes ulykker. Selvmordsraten de fem første årene etter sykehusinnleggelsen var 5,9 per 1 000 per år. De tre siste årene steg raten til 6,8 per 1 000 per år.

Honning mot sår som ikke vil gro?

Honning har vært brukt i sårbehandling i årtusener. Hittil har man trodd at effekten skyldtes redusert bakterievekst. Nå viser laboratorieforsøk at honning også kan virke bakteriedrepende – til og med overfor meticillin- og vankomycinresistente bakteriestammer (J Appl Microbiol 2002; 93: 857 – 63). Forskerne vet foreløpig ikke hvilke bestanddeler i honningen som virker bakteriedrepende. De understreker at kliniske studier er nødvendig for å vise om honning kan ha noen plass i moderne sårbehandling.

Feber i svangerskapet og fosterdød

Dyreforsøk har tydet på at feber i svangerskapet kan være farlig for fosteret og øke risikoen for fosterdød. Men en stor, retrospektiv studie av danske kvinner finner ingen slik sammenheng (Lancet 2002; 360: 1552 – 6). Over 24 000 gravide kvinner som ble rekruttert til en dansk kohortstudie mellom 1997 og 1999, ble intervjuet om feberepisoder tidlig i svangerskapet. 18,5 % av kvinnene hadde hatt feber i denne perioden. Svarene ble sammenholdt med data fra danske helseregistre. Det var ingen sammenheng mellom feber og fosterdød. Resultatet var det samme uavhengig av maksimumstemperatur, varighet og antall av feberepisoder og av tidspunkt i svangerskapet.

Cyklin E og overlevelse av brystkreft

Cyklin E regulerer cellyklus og påvirker brystkreftceller in vitro, men det har vært uklart om dette har hatt klinisk betydning. En retrospektiv kohortstudie av tumorvev fra 395 pasienter viser en sterk korrelasjon mellom mengden av cyklin E og overlevelse (N Engl J Med 2002; 347: 1566 – 75). Resultatene kan tyde på at måling av cyklin E kan fungere som en prognostisk markør for pasienter med brystkreft. Prognostiske markører blir viktige når behandlingen av pasientene etter hvert skal skreddersys og tilpasses den enkelte.

Selv mord i Kina

Selv mord i Kina er hyppigere på landsbygda enn i byene og vanligere blant kvinner enn menn. Begge forhold skiller seg fra resten av verden. Årsakene til dette og den relativt høye selvmordsraten i Kina er ukjent. I en stor undersøkelse ble pårørende til ca. 500 selvmordsofre og ca. 500 personer som døde av andre årsaker, intervjuet (Lancet 2002; 360: 1728-36). Forskerne fant åtte signifikante risikofaktorer for selvmord. Depresjon og tidligere selvmordsforsøk var de to viktigste risikofaktorene. Dette skiller seg lite fra resten av verden. Selvmordsrisikoen økte sterkt dersom en person hadde flere risikofaktorer. Ingen person som hadde en av de åtte risikofaktorene døde i selvmord, mens 30% med 2 – 3 risikofaktorer, 85% med 4 – 5 risikofaktorer og 96% med seks risikofaktorer døde i selvmord. Selvmordsforebyggende programmer som fokuserer på bare én risikofaktor vil neppe kunne redusere selvmordsforekomsten vesentlig. Tiltak bør rettes mot personer som har flere risikofaktorer, konkluderer studien.

Publisert: 9. januar 2003. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.